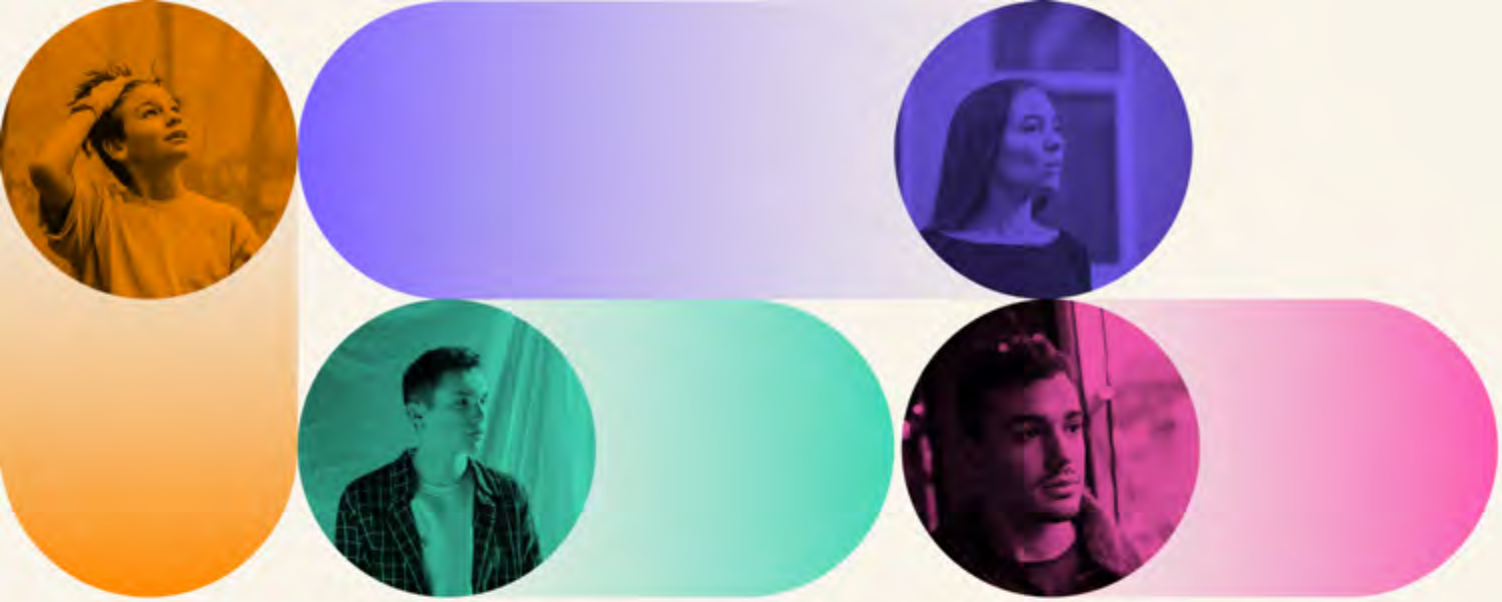

З 13 грудня 2022 р. до 7 лютого 2023 р.

ГОЛОСИ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ

19 668	678	276 734
учасників	пропозицій	голоси

SCHÜLER HELFEN LEBEN

MAKE.ORG

НУМО

Зміст

Від редакції: голоси майбутнього України	4
Чотири запитання до Юлії Біденко, викладачки політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	8
Публічні консультації	10
Про що говорять молоді українці	12
Громадський порядок денний: найпопулярніші ідеї та суперечливі теми	14
Вимір 01: освіта	16
Вимір 02: охорона здоров’я і соціальна допомога	22
Вимір 03: довкілля і публічний простір	28
Вимір 04: економіка й зайнятість	34
Вимір 05: культура й ідентичність	40
Вимір 06: інституції та демократія	44
Вимір 07: правосуддя і безпека	50
Молоді українці, що живуть за кордоном: ідеї та пропозиції	56
Додатки	64

Від редакції: голоси майбутнього України

Почути голос молодого покоління України в часи війни та виступити за довгострокову підтримку їхніх потреб — такими були основні цілі публічних онлайн-консультацій «Голоси майбутнього України». Вони мали значний успіх, залучивши майже 20 000 молодих українців до спроби уявити майбутнє своєї країни. Попри трагічну ситуацію в країні, вторгнення, що триває, і вимкнення електроенергії, успішність цієї ініціативи свідчить про стійкість молодих українців і їхній рішучий намір відігравати активну роль у формуванні власного майбутнього. Консультації показали, що серед учасників є високий рівень консенсусу: вони поділяють багато спільних думок і цінностей. До того ж результати консультацій виявилися подібними до результатів схожих опитувань серед молоді в ЄС, а це демонструє, що молоді люди мають спільні турботи, цінності та пріоритети.

Уважніший розгляд результатів дозволяє дійти кількох цікавих висновків. Першочерговим пріоритетом є модернізація системи освіти в країні, що підкреслює чітку орієнтацію на майбутнє молодих українців. Крім того, учасники виявили сильне бажання, щоб Україна стала добре функціонуючою європейською державою, зазначивши, що корупція і дотримання законодавства є проблемами, які слід ефективніше розв’язувати. Хоча основною потребою є припинення війни, багато учасників вийшли за межі поточної драматичної ситуації та висловили надії на європейське майбутнє для України.

Економічне процвітання виявилося однією з ключових тем, а це свідчить про те, що майбутнє не може бути побудоване на самих лише демократичних ідеалах. До того ж учасники високо оцінили ідею держави загального добробуту, яка надає підтримку вразливим групам населення. Не дивно, що жваве обговорення викликало питання національної ідентичності, причому не тільки в контексті впливу Росії, а й у контексті спадку СРСР. У цих дебатах щодо «майбутнього минулого» (за висловом Сергія Плохія) просувалась ідея національної єдності як реакції на війну, й учасники продемонстрували проактивну позицію щодо підтримки української єдності, культури й історії. Проте заходи більш заборонного характеру на кшталт обмеження використання російської мови були суперечливим питанням.

Хоча були помітні консервативні чи антиліберальні ідеї, як-от опір правам ЛГБТКІА+, запровадження смертної кари, підтримка права на володіння зброєю та економічний протекціонізм, вони не отримали підтримки більшості. Проте ми дійшли висновку, що прогресивним (молодим) гравцям доведеться звернути увагу на ці питання для узгодження з європейськими стандартами, які слугують орієнтирами для багатьох ідей учасників. Крім того, схоже, що потенціал громадської участі обговорюється переважно в контексті дозвілля або кар’єрного розвитку, і в подальші роки можна докласти більше зусиль для її перетворення на ключовий чинник розвитку демократичних суспільств.

Якщо перейти до ідей, зібраних у процесі публічних консультацій із молодими українцями за кордоном, стає зрозуміло, що ці люди здебільшого порівнюють українські системи із системами інших країн, із якими вони зараз знайомляться. Це порівняння призвело до бажання зробити Україну «більш європейською», що свідчить про прихильність до західних демократичних систем і цінностей. Крім того, українці за кордоном мають надзвичайно сильне бажання протидіяти стереотипам і російському впливу / дезінформації в західних країнах. Це свідчить про бажання представити позитивний образ України та зробити так, щоб інші правильно розуміли культуру, історію та поточну ситуацію в країні.

Публічні консультації показали, що молоді українці прагнуть формувати майбутнє своєї країни. Переважна більшість не тільки хоче лишитися в Україні чи повернутися туди, ба більше — їхні ідеї чітко свідчать про бажання зробити свій внесок у соціально-економічний розвиток країни після війни. Ініціатива «Голоси майбутнього України» демонструє інституціям і представникам громадянського суспільства за кордоном, яка підтримка необхідна для реалізації прагнень молоді. Запрошуємо їх приєднатися та підтримати українську молодь на шляху до вільного європейського суспільства.

Організація
Schüler Helfen Leben

Сара Делає (Sarah Delahaye), Make.org
Керівний директор

«Ця ініціатива учасницької демократії для молодих українців, що живуть в Україні та ЄС, була необхідною. Війна значно вплинула на їхнє життя та перспективи, тож було вкрай важливо звернути погляд у майбутнє, урахувати їхні очікування та відреагувати на них. Ці публічні онлайн-консультації дозволили молодим громадянам України опинитися в центрі міркувань щодо того, як відбудувати їхнє майбутнє та майбутнє України. Їхні пріоритети утворюють фундамент для конкретних дій громадянського суспільства та інституцій».

Єва Ткачова, Make.org
Українська координаторка проєкту

«Для мене, української студентки в Німеччині, було неймовірно важливо стати частиною проєкту, що сприяє поширенню голосів українців. У час, коли мій внесок у майбутнє моєї країни здається мінімальним, участь у проєкті «Голоси майбутнього України» стала чимось дуже особливим для мене. Мені було надзвичайно приємно працювати з командою людей, які з такою зацікавленістю та великою теплотою реалізовували цей проєкт. На мою думку, результати консультацій говорять про те, що молоді українці надзвичайно вмотивовані, спраглі до змін та амбіційні щодо майбутнього нашої країни та нашого світу загалом».

«Коли йдеться про наші проєкти для молоді, яка постраждала від війни в Україні, для нас є вкрай важливим реагування на їхні реальні потреби та пропонування довгострокової підтримки й перспектив заради мирного, справедливого й демократичного майбутнього суспільства. Результати наших широкомасштабних публічних консультацій за участі молодих українців дозволять нам продовжити розробку наших проєктів для ще кращої роботи над їхніми майбутніми цілями, потребами та прагненнями. Із задоволенням запрошуємо всі активні в Україні зацікавлені сторони взяти їхні погляди до уваги».

Патрік Гемке (Patrick Hoemke), організація Schüler Helfen Leben
Керівний директор

«Надаючи підтримку людям, які постраждали від війни, не можна забувати про українську молодь. Ці публічні онлайн-консультації мотивували майже 20 000 молодих людей поділитися своїми поглядами й потребами, що виходять далеко за межі нагальної підтримки через надзвичайну ситуацію. Тож зацікавлені сторони всіх рівнів, від локального до міжнародного, повинні дослухатися до молодих голосів, які діляться своїми цілями та ідеями заради спільного майбутнього в мирі та свободі».

Ребекка Фіш (Rebecca Fisch), організація Schüler Helfen Leben
Голова

«Питати в молодих людей про їхні потреби й вислуховувати їхні думки — це саме ті підходи, які ми з колегами з Національного українського молодіжного об'єднання використовуємо в нашій роботі та на яких ми будуємо власні проєкти. Мені б хотілося, щоб ця практика поширилася на всі державні установи, щоб завдяки цьому ми разом сформували молодіжну політику заради кращого майбутнього для молодих українців».

Вероніка Дякович, Національне українське молодіжне об'єднання
Засновниця

4 запитання до Юлії Біденко

Юлія Біденко є кандидаткою політичних наук, доценткою кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, де вона викладає курси з демократії, громадянського суспільства, медіа та політики. Вона багато працює з третім сектором України як експертка й інструкторка, зокрема як учасниця ініціативи Team Europe Представництва ЄС в Україні та інструкторка проєктів EU Study Days. Пані Біденко є співзасновницею громадської організації «Асоціація викладачів громадянської освіти», яка сприяє освіті заради демократії та працює разом із Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) в Україні як регіональна координаторка для Національної платформи стійкості та згуртованості. У грудні 2022 року вона приєдналася до Центру східноєвропейських і міжнародних студій (ZOiS-Berlin) як запрошена дослідниця.

Майже 20 000 учасників, 678 пропозицій і 276 734 голоси за пріоритети й очікування молодих українців щодо їхнього майбутнього. Як ви інтерпретуєте успіх публічних консультацій «Голоси майбутнього України»?

Ю. Б. : Після повномасштабного вторгнення серед молоді значно зросли громадянська свідомість, участь і волонтерство, що підтверджується численними опитуваннями та тим, що я сама бачила як викладачка Харківського університету на прикладі моїх студентів. Війна зачепила майже кожну родину та зробила українську молодь більш зрілою і відповідальною. Вони стали більше підтримувати один одного та часто спрямовували свою енергію на дії для розв'язання проблем у своїх громадах. До того ж уся політична культура й суспільна свідомість України зараз переживають трансформацію, тож не дивно, що молоді люди наново усвідомлюють себе як громадяни та перебудовують уявлення про суспільство, у якому вони хочуть жити.

Та заради справедливості треба зазначити, що для активізації молоді були передумови: було доволі ліберальне законодавство, що стимулювало реєстрацію і загалом діяльність неурядових організацій, і віталася участь молоді в публічних консультаціях як на місцевому, так і на урядовому рівні.
У процесі децентралізації, який тривав із 2015 до 2020 року, майже в кожному українському місті було створено консультативні органи або молодіжні ради, а внаслідок реформи вищої освіти у 2014 році університети були зобов'язані розвивати студентське самоврядування та долучати студентів до ухвалення рішень.

Першим питанням, яке стихійно поставили молоді українці, є модернізація системи освіти. Чи дивують вас такі пріоритети?

Ю. Б. : Зовсім ні. У будь-яких широких публічних консультаціях люди намагатимуться ініціювати рішення, у яких вони є зацікавленими особами. Для української молоді освіта, безумовно, є тією сферою, де вона має найбільше досвіду та в якій найбільше зацікавлена. Війна погіршила проблеми, з якими освіта зіткнулася під час пандемії COVID: до типових труднощів онлайн-навчання додалися відключення електроенергії та інтернету, деякі викладачі та студенти опинилися в окупації, а масове вимушене переміщення створило перешкоди для освітньої діяльності. Багато українських студентів уступили до програм за кордоном, переважно в ЄС, що примусило їх поставити різні питання та розробити пропозиції щодо своїх навчальних закладів і університетів удома. Я також уважаю, що молоді люди, які переживають цей трансформативний досвід, наново оцінили важливість освіти й тепер мають чіткіше розуміння її потенційної ролі в післявоєнному відновленні України.

Серед спільних рис пропозицій молодих українців є також запит на активніше просування української культури на протидію російському впливу. Як це можна реалізувати на практиці?

За останній рік багато хто і в Україні, і в ЄС зрозумів силу цінностей і культури як чинника соціальної згуртованості та стійкості. Я гадаю, молоді люди можуть бути найкращими промоутерами української культури за кордоном, адже вони вільні від ностальгії за СРСР. Вони віддають перевагу сучасній музиці й мистецтву, а отже, можуть познайомити світ з іншим боком України — енергійної та вільної нації. Гадаю, ці пропозиції були також спричинені занепокоєнням через те, що впродовж останніх десятиріч культурна галузь отримувала в Україні недостатнє фінансування, на відміну від Росії, де виділялися величезні бюджети на культурне й медіавиробництво та на поширення власних наративів усередині країни й за кордоном.

Громадський порядок денний, складений на підставі цих публічних консультацій, тепер лежить на столі в державників і діячів громадянського суспільства. Що їм слід робити з ним?

Моя головна порада — дослухатися до українців і сприймати молодь серйозно. Говорячи про післявоєнне відновлення України, я завжди стверджую, що цей процес не може бути ефективним і всеосяжним, якщо не буде інклюзивним і відкритим для різних голосів і думок. Іноді політики віддалені від молоді, сприймаючи цю групу як мрійників, яким бракує досвіду й раціонального мислення. Але неможливо виграти війну, не мріючи про мир і не плануючи сміливо майбутнє країни, яку ви відбудуєте. ■

Публічні консультації

Російська агресія проти України ще раз продемонструвала, що демократії необхідно захищати за допомогою більш сильних і різноманітних засобів. Важливо приділити увагу не тільки надзвичайним ситуаціям під час війни, але й майбутньому. Для цього українські громадяни повинні посісти центральне місце в роздумах про те, як відбудувати їхнє майбутнє. Це особливо стосується тих, у кого все майбутнє ще попереду, — молодих людей.

Молодь і діти під час війни стикаються з особливою непевністю майбутнього: їхня освіта, робота, рідні та друзі серйозно страждають. Якщо ми хочемо подолати середньо- та довгострокові наслідки війни, не можна забувати про молоде покоління. Бажання, потреби та залучення молодих людей будуть вирішальними для мирного й демократичного майбутнього. Якщо ми хочемо, щоб наша підтримка народу України не обмежувалась екстреною допомогою, ми повинні дослухатися до молодшого покоління українців.

Саме тому фонд Schüler Helfen Leben, молодіжна організація, яка вже майже 30 років надає підтримку молоді в умовах війни та в післявоєнний період, організував ініціативу «Голоси майбутнього України» на онлайн-платформі учасницької демократії Make.org у партнерстві з Національним українським молодіжним об'єднанням. Завдяки зверненню до української молоді ці публічні консультації мали дозволити тисячам молодих українців, які залишаються в Україні чи стали біженцями в Європі, гучно заявити про свої пріоритети, очікування та бажання щодо власного майбутнього та майбутнього своєї країни.

З 13 грудня 2022 р. до 7 лютого 2023 р. майже 20 000 молодих українців змогли висловитися, відповівши на запитання «Молоді українці, що можна зробити, щоб допомогти вам будувати майбутнє?» на сайті ukraine-future.make.org, де вони ділилися своїми ідеями та реагували на ідеї інших учасників. Соціологи Make.org проаналізували їхні голоси й пропозиції і визначили консенсусні та пріоритетні рішення, яким віддають перевагу молоді українці, а також теми, які розділили учасників. Ці ідеї, зібрані разом у формі «Громадського порядку денного», дозволять політичним діячам і представникам громадянського суспільства направити свої дії на вирішення цих пріоритетних завдань і дадуть можливість усім молодим українцям узяти активну участь у визначенні власного майбутнього та відбудові країни.

Поставлене запитання:

Молоді українці, що можна зробити, щоб допомогти вам будувати майбутнє?

19 668

учасників

678

пропозицій

276 734

голоси

Про що говорять молоді українці

Система освіти, інституції та демократія, правосуддя і безпека, економіка й зайнятість, охорона здоров'я і соціальний добробут... Такими були основні теми, згадані учасниками. На платформі Make.org було зібрано 678 пропозицій*.

На наведеному далі графіку показано вагу цих пропозицій: тут видно, про що молоді українці найбільше говорили під час цих публічних консультацій, що їх хвилює, якими були теми їхніх розмов і дискусій.

На цьому графіку не враховано голоси учасників. Саме тому він відрізняється від «*Громадського порядку денного*», який натомість ґрунтується на ідеях, упорядкованих за пріоритетом відповідно до кількості голосів учасників.

Найбільш популярною темою є *система освіти*, яка згадується майже в половині пропозицій.

Тут ідеться про бажання модернізувати систему освіти, зменшити навантаження і додати нові дисципліни, які можуть бути корисними в повсякденному житті, як-от психологію, сексуальну освіту, політологію тощо.

Тема *інституцій і демократії* стосується роботи інституцій, їхньої прозорості та добросовісності органів влади. Також згадуються умови щодо права голосу.

У темі *правосуддя і безпеки* йдеться про спільне бажання вдосконалити боротьбу з корупцією в Україні, а також про більш суперечливі питання на кшталт права на володіння зброєю.

У темі *економіки й зайнятості* розкривається прагнення підтримувати ініціативи із забезпечення зайнятості молоді та більш загальне бажання підвищити купівельну спроможність громадян України.

Пропозиції з теми *охорони здоров'я і соціального добробуту* присвячені потребі вдосконалити систему охорони здоров'я, причому особлива увага приділяється психологічний допомозі, а пропозиції з теми *прав людини та солідарності* стосуються боротьби з насильством і допомоги найбільш уразливим групам населення.

Що стосується всіх інших тем, учасники консультацій закликали зробити суворішим законодавство щодо жорстокого поводження з тваринами, здійснити перетворення публічного простору, більше підтримувати українську культуру, особливо для боротьби з російським впливом у країні тощо.

** З надісланих 678 пропозицій модератори Make.org підтвердили 552 (див. розділ «Методологія»).*

1. На цьому графіку показано відсоток пропозицій, отриманих під час публічних консультацій, за однією з тем.

2. Сума відсотків перевищує 100%, тому що деякі пропозиції належать до кількох тем.

Громадський порядок денний

Найпопулярніші ідеї ♥ та суперечливі теми ⚡

Освіта

- ♥ Модернізація системи освіти
- ♥ Спрощення навчального процесу та зменшення навантаження в школах
- ♥ Підвищення професіоналізму вчителів

Охорона здоров'я і соціальний добробут

- ♥ Удосконалення системи охорони здоров'я, особливо в галузі психічного здоров'я
- ♥ Припинення жорстокого поводження з тваринами та страждання тварин
- ♥ Надання соціальних і фінансових ресурсів уразливим групам населення
- ♥ Боротьба з насильством і домаганнями

Довкілля і публічний простір

- ♥ Нове визначення та захист публічного простору
- ♥ Реагування на екологічну кризу
- ♥ Поліпшення інфраструктури для молодіжного спорту й дозвілля

Економіка й зайнятість

- ♥ Підтримка ініціатив із забезпечення зайнятості молоді та розвитку підприємництва
- ♥ Збільшення купівельної спроможності громадян
- ♥ Поліпшення кар'єрної орієнтації учнів

Культура й ідентичність

- ♥ Розвиток української культури на протидію російському впливу
- ⚡ Суттєве обмеження російського культурного й мовного впливу

Інституції та демократія

- ♥ Реформування демократичних інституцій
- ♥ Прискорення вступу до ЄС
- ⚡ Запровадження умов для надання права голосу
- ⚡ Легалізація одностатевих шлюбів

Правосуддя і безпека

- ♥ Посилення боротьби з корупцією
- ♥ Зміцнення оборони
- ⚡ Спрощення процедур для отримання права на володіння зброєю
- ⚡ Запровадження смертної кари

01 Освіта

Популярні ідеї

Модернізація системи освіти

Спрощення навчального процесу та зменшення навантаження в школах

Підвищення професіоналізму вчителів

Популярна ідея 01

Модернізація системи освіти

85 пропозицій **80%** голосів «за» в середньому

Учасники пропонують модернізувати систему освіти в школах і вищих навчальних закладах України.

Основна увага приділяється введенню нових предметів, які можуть бути корисними в реальному житті, як-от фінансової грамотності, психології, базової сексуальної освіти, саморозвитку та політології, щоби підготувати учнів до повсякденних завдань.

Система освіти має стати більш сучасною, інтерактивною і цікавою. Пропозиції також містять заклик усунути предмети, які не потрібні в реальному житті.

Приклади пропозицій

July, 31

Необхідно сучасне та прогресивне навчання в школах і закладах вищої освіти, із інтерактивним і цікавим поданням матеріалу

90% **3%**

К, 24

Необхідно надавати в школах базові знання: політології, економіки, філософії, бізнесу, психології - це покращить самосвідомість нації

85% **7%**

Крістіна, 16

Необхідно зробити програму в школах більш прикладною, щоб розуміти, для чого учні вчать ці предмети та де зможуть використовувати це в житті

91% **3%**

Софія, 21

Необхідно впровадити уроки психології у школах, аби домогти дітям, які постраждали через війну й аби вони краще розуміли себе і свої почуття

87% **4%**

Світлана, 27

Необхідно навчати підлітків, як діяти в екстрених ситуаціях, першої мед. допомоги в спеціальних навч. центрах із перевіркою отриманих знань.

87% **5%**

Олександр, 16

Необхідно організовувати більше розважальних заходів, майстер-класів, конкурсів тощо у навчальних закладах

77% **7%** **16%**

Популярна ідея 02

Спрощення навчального процесу та зменшення навантаження в школах

40 пропозицій **74%** голосів «за» в середньому

У пропозиціях ідеться про необхідність зменшити навантаження, зробити навчальні програми легшими та спростити такі предмети, як математика. Крім того, пропонується, щоб у школах зменшили кількість уроків і задавали менше домашньої роботи.

На думку учасників, необхідно реформувати систему освіти, надавши учням можливість обирати предмети, які вони хочуть вивчати, і власну галузь знань.

Приклади пропозицій

Bellary, 16

Необхідно прибрати зі шкільної освіти зайві предмети, або давати вибір дітям, на які предмети вони хочуть ходити.

82% **9%**

Konstantin

Необхідно провести освітню реформу: нівелювати розрив між середньою і вищою освітами, краще вивчати менше, але вивчити досконало.

76% **10%** **14%**

Masha<3, 14

Необхідно змінити освітню програму, бо вона перенавантажена. Замість зайвої інформації на уроках, краще запровадити предмети профорієнтації.

88% **7%**

Анастасія, 18

Необхідно надати школярам (6-11 клас) можливість обирати напрямок і галузь знань на поглиблене вивчення окремих предметів.

89% **4%**

Ангелина, 22

Необхідно зменшити навантаження на дітей в плані непотрібних предметів, і додати предмети, які реально допоможуть в майбутньому.

84% **8%**

Поліна, 14

Необхідно щоб із 9-го класу діти мали можливість обирати предмети, які їм реально потрібні.

91% **5%**

Популярна ідея 03

Підвищення професіоналізму вчителів

19 пропозицій **78%** голосів «за» в середньому

У пропозиціях закликають поліпшити загальні умови для учнів і студентів у навчальних закладах. Це стосується також покращення стосунків між учителями й учнями. Пропонується звільнити вчителів, які не вміють поводитися професійно з учнями, наголошувати на повазі до учнів із боку всіх працівників шкіл і часто проводити оцінювання вчителів та інших працівників.

Крім того, у пропозиціях також закликають поліпшити загальні умови для вчителів: підвищити їхню зарплату, надавати їм психологічну допомогу та покращувати їхній загальний психологічний стан.

Приклади пропозицій

Chi, 21

Необхідно більше привертати увагу до булінгу вчителів проти дітей і робити оцінювання роботи вчителів у кожній школі України щорічно.

89% 5%

Evelina, 16

Необхідно проводити часті перевірки поліцейських і вчителів тощо на їхню працездатність і дотримання знань у їхній сфері.

84% 5%

Karina, 18

Необхідно звернути більше уваги на вчителів, забов'язати їх відвідувати психолога щорічно.

77% 9% 14%

Victor

Необхідно підняти заробітну плату вчителям, щоб з'являлися нові амбітні особи.

69% 12% 19%

Yeva

Необхідно ввести систематичне оцінювання псих. здоров'я вчителів, професорів тощо в учбових закладах.

81% 7%

Каріна, 15

Необхідно всім працівникам шкільних закладів наголошувати на повазі до учнів, на яку заслуговує кожна людина, заборонити їх приниження.

89% 3%

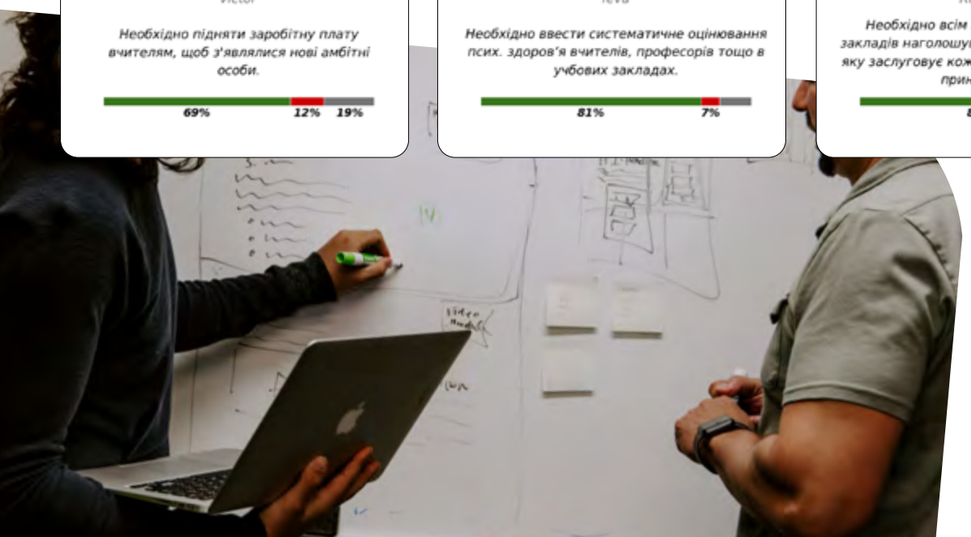

Необхідно звернути більше уваги на вчителів, зобов'язати їх відвідувати психолога щорічно.

Карина, 18 років

02 Охорона здоров'я і соціальний добробут

Популярні ідеї

Удосконалення системи охорони здоров'я, особливо в галузі психічного здоров'я

Боротьба з насильством і домаганнями

Надання соціальних і фінансових ресурсів уразливим групам населення

Припинення жорстокого поводження з тваринами та страждання тварин

Популярна ідея 01

Удосконалення в галузі психічного здоров'я

25 пропозицій **81%** голосів «за» в середньому

Пропозиції відображають прагнення підвищити якість охорони здоров'я в лікарнях і школах завдяки розширеному використанню сучасного обладнання, перевіркам якості надання медичної допомоги та оцінюванню лікарів. Мета полягає в тому, щоби пацієнти отримували високоякісну медичну допомогу від кваліфікованих професіоналів.

Крім того, пропозиції спрямовані на створення більш сприятливої та доступної системи психологічної допомоги для всіх. Учасники закликають удосконалити сферу психологічної допомоги за кількома напрямками, зокрема забезпечити безкоштовну психологічну реабілітацію ветеранам війни, запровадити оцінювання психічного здоров'я вчителів, підвищувати обізнаність і боротися зі стигмою щодо питань психічного здоров'я і психологічної підтримки, підвищувати кваліфікацію і поліпшувати підготовку психологів, надавати психологічну підтримку в школах і вищих навчальних закладах.

Учасники також пропонують підвищувати обізнаність щодо ВІЛ і СНІДу серед дітей і дорослих в Україні, а також заохочувати людей регулярно проходити тестування на ВІЛ.

Приклади пропозицій

Evelina, 16

Необхідно шкільним психологам проводити консультації для дітей у старших класах.

80% 9% 11%

Konstantin

Необхідно надавати безкоштовну психологічну реабілітацію ветеранам війни.

94% 1%

Yeva

Необхідно більше спонукати людей робити систематичні тести на ВІЛ та надавати безкоштовні тести в усіх/більшості медичних закладах.

79% 4% 17%

Анна

Необхідно зробити так, щоб кожна дитина могла потрапити на консультацію до підліткового психолога, тому що шкільні психологи - це ні про що.

84% 5%

Владислав

Необхідно перевірка і контроль лікарень і лікарів на якість виконання своєї справи. Багато старих лікарів, яким байдуже на пацієнтів

84% 5%

Елліот, 19

Необхідно покращити умови лікарень і оснащеність державних медичних закладів. Сприяти появі сучасного обладнання для якіснішого лікування.

96% 1%

Популярна ідея 02

Боротьба з насильством і домаганнями

19 пропозицій **79%** голосів «за» в середньому

У пропозиціях головна увага приділяється поліпшенню роботи над розв'язанням проблеми фізичного й психологічного насильства над дітьми та жінками в Україні.

Запропоновано такі заходи: удосконалити правоохоронні органи, посилити покарання за насильство й сексуальні злочини, створити притулки та гарячі лінії для жертв домашнього насильства, запровадити реєстр осіб, засуджених за сексуальні злочини, ініціювати державні кампанії для підвищення обізнаності щодо насильства та його наслідків, а також боротися зі цькуванням у навчальних закладах.

Приклади пропозицій

Akre, 31

Необхідно збільшити покарання за насилля вдома.

85% 5%

Sunmi, 22

Необхідно більше уваги звертати на проблеми психологічного насилля над дітьми, і допомозі у їх вирішенні завдяки державі, правоохор. органам

84% 7%

Yeva

Необхідно запровадити державні кампанії, які б краще висвітлювали тему насилля до дітей, наслідки насилля та активно боролися з ним.

86% 4%

Yeva

Необхідно зробити жорсткішими покарання за сексуальні злочини.

85% 6%

Богдана, 15

Необхідно більше приділяти уваги до булінгу у школах та інших закладах освіти.

85% 6%

Світуля, 22

Необхідно в Україні після закінчення війни змінити органи суду та збільшити покарання за зґвалтування, педофілію, живодерство.

92% 3%

Популярна ідея 03

Надання соціальних і фінансових ресурсів уразливим групам населення

16 пропозицій **75%** голосів «за» в середньому

Запропоновані ініціативи спрямовані на вирішення соціальних і економічних потреб українського населення, особливо найбільш уразливих груп, наприклад бездомних, ВПО, вдів і дітей.

Учасники запропонували такі заходи: створити фонди й виділити ресурси для допомоги бездомним, відремонтувати гуртожитки, збільшити соціальні виплати на дітей і забезпечити мовні курси та стипендіальні програми для ВПО.

Приклади пропозицій

Ana, 19

Необхідно зробити більше дитячих будинків із нормальними для життя умовами

84% 5%

Ana, 19

Необхідно відремонтувати всі існуючі гуртожитки України.

79% 7% 14%

Anhelina, 25

Необхідно мати можливість отримати освіту в тій країні, у якій опинився. Було б добре, якщо була б фінансова допомога, поки навчаєшся.

72% 8% 20%

Kirka, 23

Необхідно створити навчальні курси української мови для тих, хто її погано знає, чи не знає зовсім

83% 5%

Yeva

Необхідно більше розвивати, фінансувати сферу соціальної допомоги, щоб була системна держ. допомога найбільш вразливим членам суспільства.

72% 8% 20%

Костя, 25

Необхідно надавати допомогу жінкам, у яких чоловіки загинули, захищаючи Україну (у розмірі хоча б 150-200 тис. гривень).

71% 10% 19%

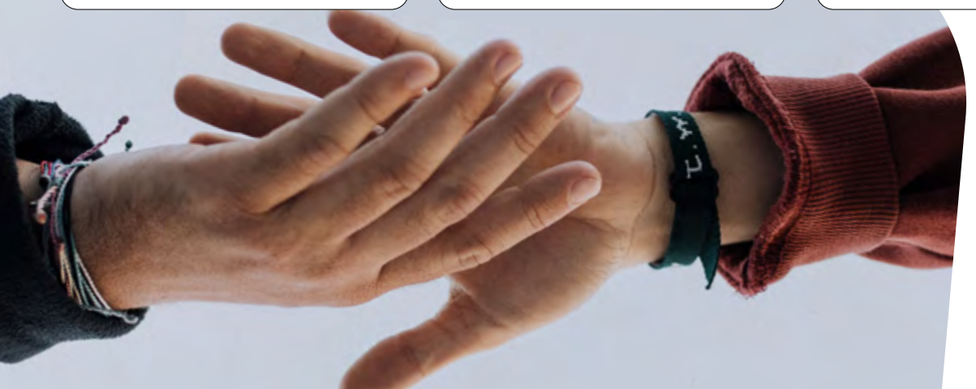

Популярна ідея 04

Припинення жорстокого поводження з тваринами та страждання тварин

13 пропозицій **81%** голосів «за» в середньому

Учасники погоджуються, що необхідно збільшувати обізнаність людей щодо прав тварин для їхнього захисту від жорстокого чи недбалого поводження.

Вони пропонують збудувати в країні багато нових притулків для бездомних тварин і забезпечити необхідну допомогу й ресурси для підтримання роботи цих притулків.

Вони також пропонують зробити покарання за злочини проти тварин більш суворими.

Приклади пропозицій

Alisa, 23

Необхідно запровадити Фонди стерелізації та лікування тварин, що проживають на вулиці.

86% 5%

Alisa, 23

Необхідно запровадити більше покарання за живодерство, знущання над тваринами.

91% 3%

Kimik, 19

Необхідно збільшити покарання за знущання над тваринами.

87% 5%

Аня, 19

Необхідно в нашій країні збудувати багато нових притулків для бездомних тваринок. І надавати допомогу, яку потребують притулки.

81% 6%

Очерет, 23

Необхідно створити закон, згідно з вимогами якого у кожної домашньої тварини буде паспорт, і не можна буде просто викидувати їх на вулицю

84% 7%

Софія, 15

Необхідно розповідати змалечку про правильне поводження з тваринами та людьми з фізичними або психологічними особливостями.

91% 3%

03 Довкілля і публічний простір

Популярні ідеї

Нове визначення та захист публічного простору

Реагування на екологічну кризу

Поліпшення інфраструктури для молодіжного спорту й дозвілля

Популярна ідея 01

Нове визначення та захист публічного простору

19 пропозицій **78%** голосів «за» в середньому

Наші учасники прагнуть відновити публічні місця, відбудувати зруйновані споруди та зробити вулиці й міста безпечними.

У пропозиціях також підкреслюється важливість будівництва пам’ятників і музеїв, присвячених поточним подіям, героям ЗСУ та українському народу, а також символам рішучості та духу. Крім того, учасники говорять про бажання знести пам’ятники радянської доби, які не відповідають новій українській ідентичності.

Серед пропозицій також є поради спорудити бомбосховища в будинках і школах заради безпеки, забезпечити нове обладнання для шкіл, захистити архітектурні пам’ятки та будувати школи й дитячі садки з підвалами.

Приклади пропозицій

Sunmi, 22

Необхідно будувати будинки та школи з бомбосховищами, якісними і міцними бомбосховищами, щоб на кожну громаду було хоча б одне надійне.

90% **2%**

Sunmi, 22

Необхідно створювати музеї, пам'ятки тих часів, що відбуваються зараз, героїв ЗСУ, українців, символів незламності та духу, і порвати з СРСР

79% **7%** **14%**

Sunmi, 22

Необхідно зносити пам'ятки часів СРСР, що не мають значення для української ідентичності у державному плані, із посилом "братських" народів.

80% **8%** **12%**

Мэдисон, 17

Необхідно полагодити лікарні, школи та дитячі садочки.

93% **1%**

Олександр, 16

Необхідно зробити наші вулиці та міста безпечними, щоб діти змогли спокійно гритися та знали, що на них ніхто не нападе.

84% **4%**

Юлія, 25

Необхідно створити сайт відбудови зруйнованих будівель, де буде вказано скільки необхідно матеріалів, грошей, робочої сили та техніки.

86% **4%**

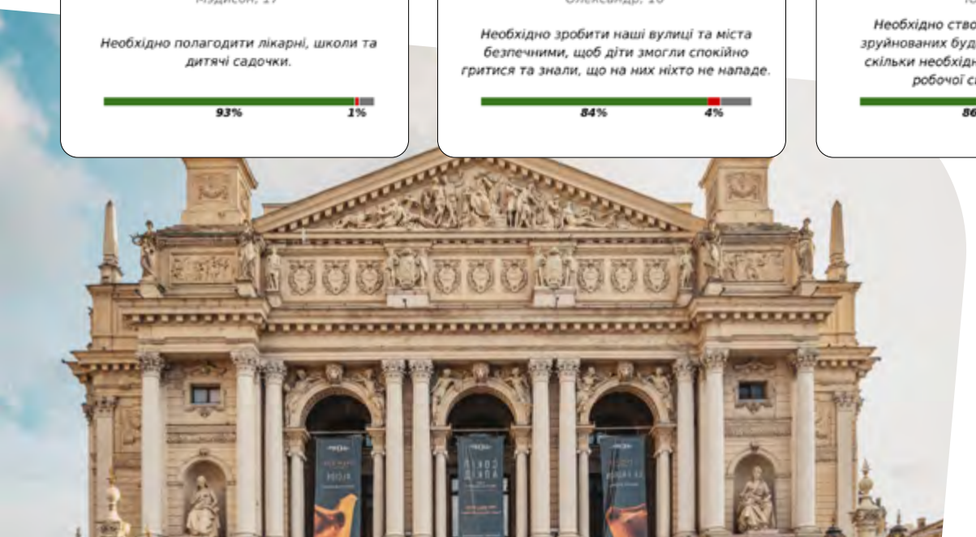

Популярна ідея 02

Реагування на екологічну кризу

17 пропозицій **87%** голосів «за» в середньому

Головна увага приділяється створенню культури екологічної відповідальності та активному захисту довкілля завдяки вдосконаленню сортування сміття, насадженню дерев, збільшенню штрафів за сміття і забруднення довкілля підприємствами, а також удосконаленню екологічного моніторингу.

Приклади пропозицій

Kvitka, 19

Необхідно встановити у містах та інших населених пунктах баки для сортування сміття. Потрібно регулювати вивіз сміття та його переробку.

91% **3%**

Maryna, 31

Необхідно вводити сортування та переробку сміття, а у школах та університетах вводити уроки екологічної грамотності.

86% **5%**

Misha, 30

Необхідно слідкувати за екологією держави, а хто не слідкує - давати штрафи.

81% **7%**

Анастасія, 21

Необхідно висаджувати більшу кількість дерев.

86% **3%**

Артем, 22

Необхідно покращити контроль над екологічним станом довкілля у містах та ввести більші штрафи для підприємств, що забруднюють довкілля

86% **5%**

Очерет, 23

Необхідно створити багато місць усюди, не тільки у великих містах, де можна буде утилізувати різні види сміття, і привчити людей до цього

89% **3%**

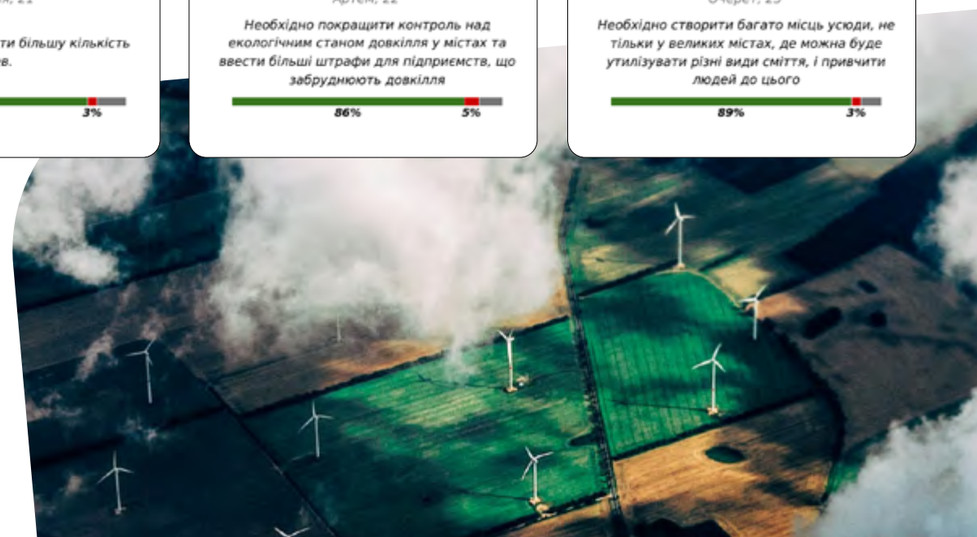

Популярна ідея 03

Поліпшення інфраструктури для молодіжного спорту й дозвілля

6 пропозицій **79%** голосів «за» в середньому

Учасники погоджуються, що необхідно забезпечити молоді більше можливостей для фізичної активності та дозвілля за допомогою оновлених спортивних майданчиків, нових молодіжних центрів і спортивних арен.

Приклади пропозицій

Axic0s

Необхідно літом проводити більше активностей на воді: сапи, віндсерфінг тощо.

66% 9% 25%

Андрій, 17

Необхідно зробити більше молодіжних центрів.

73% 6% 21%

Анна, 15

Необхідно зробити місця для відпочинку підлітків. Не дитячі майданчики, а саме місця для відпочинку, із зеленими зонами.

90% 3%

Олександр, 16

Необхідно оновити спортивні майданчики навколо навчальних закладів, щоб мотивувати учнів/студентів займатися фізичною працею у вільний час

84% 3%

Поліна, 14

Необхідно збудувати легкоатлетичні манежі, льодові арени у всіх містах України, щоб діти могли займатися будь-яким спортом у будь-якому місті

79% 6% 15%

Софія, 16

Необхідно створити більше молодіжних організацій і збільшити фінансування суспільно-корисних заходів.

80% 4% 16%

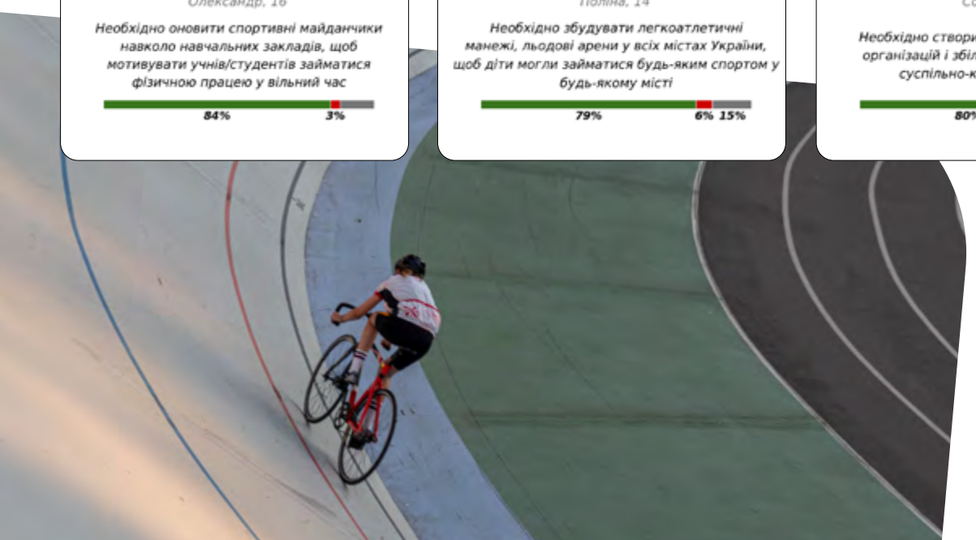

Необхідно зробити місця для відпочинку підлітків. Не дитячі майданчики, а саме місця для відпочинку, із зеленими зонами.

Анна, 15 років

04 Економіка й зайнятість

Популярні ідеї

Підтримка ініціатив із забезпечення зайнятості молоді та розвитку підприємництва

Збільшення купівельної спроможності громадян

Поліпшення кар’єрної орієнтації учнів

Популярна ідея 01

Підтримка ініціатив із забезпечення зайнятості молоді та розвитку підприємництва

18 пропозицій **79%** голосів «за» в середньому

Ця добірка пропозицій стосується способів забезпечити кращі економічні можливості в Україні, особливо для молоді.

Серед іншого, наведено такі пропозиції: збільшити кількість доступних молодим людям робочих місць, сприяти розвитку вітчизняних підприємств, надавати гранти й пільгові умови кредитування для підприємців-початківців, спростити для молоді процес відкриття власного бізнесу, а також зменшити податки для малого бізнесу, щоб таким підприємствам було простіше брати на роботу нових людей.

Приклади пропозицій

:), 18

Необхідно збільшити вакансії, де працювати з 16 років можна офіційно, щоб на простих роботах не було позначки з 18 років.

87% 6%

Vanya, 17

Необхідно надавати більше грантів, і більш вигідні умови кредитування для підприємців початківців.

69% 5% 26%

Варвара, 22

Необхідно провести ряд реформ на перебудову малого бізнесу, щоб усі охочі мали змогу не задихаючись у податках брати нових людей на працю.

74% 4% 22%

Олександр, 21

Необхідно створити більше можливостей для молоді відкривати свій бізнес, спростити процес і надавати цільові гранти під це саме для молоді.

83% 6%

Олександр, 25

Необхідно розробити державні бізнеси та бізнес моделі, якими залучати молодь до розвитку, як себе, так і бізнесу.

75% 7% 18%

Ілля, 17

Необхідно створити роботу підліткам (інтелектуальна чи фізична, немає значення) із гідною заробітною платою, як у ближніх країнах Європи.

91% 3%

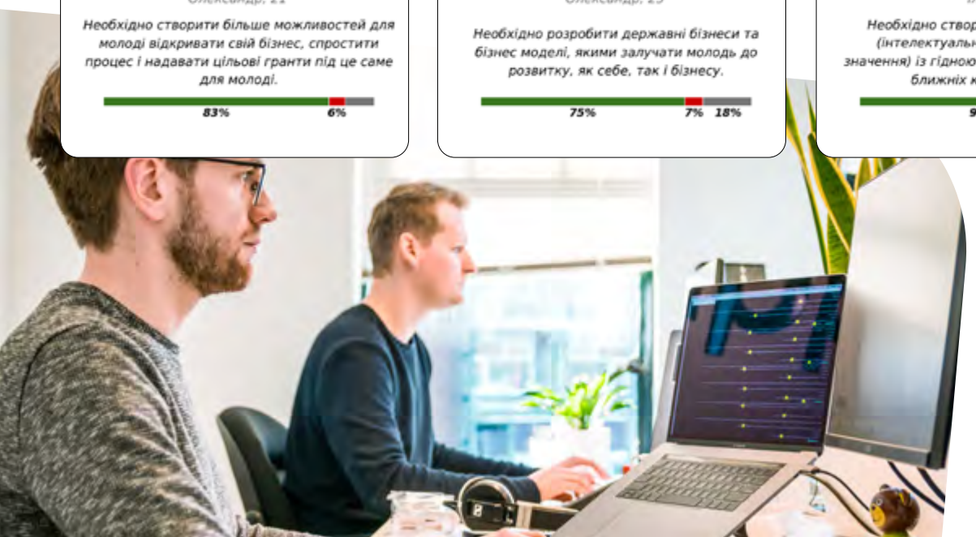

Популярна ідея 02

Збільшення купівельної спроможності громадян

12 пропозицій **75%** голосів «за» в середньому

Учасники погоджуються, що необхідно підвищувати економічний добробут громадян, особливо пенсіонерів і низькооплачуваних працівників, завдяки підвищенню пенсій, мінімальної заробітної плати та державних виплат, а також зниженню тарифів на мобільний зв'язок. Це дозволить громадянам задовольняти свої першочергові потреби (від харчування до придбання житла).

Крім того, важливо відновити довоєнні зарплати й виплати працівникам.

Приклади пропозицій

Ана, 19

Необхідно підвищити заробітні плати, пенсії і всі можливі державні виплати, щоб за них можна було жити, а не виживати

79% 10% 11%

Богдана, 25

Необхідно понизити рівень інфляції у країні.

53% 10% 37%

Богдана, 25

Необхідно взяти під контроль Український ринок, тому що нереалістичне співвідношення цін на продукти до ЗП.

71% 14% 15%

Марина, 23

Необхідно підняти заробітну плату, або хоча б повернути ті ЗП, що були до війни

69% 13% 18%

Софія, 21

Необхідно, аби влада й суспільство більше підтримували пенсіонерів, зробили більші пенсії, заохочували їх до "активної старості", як європ.

85% 4%

Софія, 24

Необхідно збільшити мінімальну зарплату та пенсію.

87% 6%

Популярна ідея 03

Поліпшення кар'єрної орієнтації учнів

6 пропозицій **82%** голосів «за» в середньому

Школи й вищі навчальні заклади повинні забезпечувати більш профільні знання та допомагати з працевлаштуванням чи набуттям практичного досвіду. На думку учасників, необхідно відкрити більше центрів із профорієнтації та розробити механізм для виявлення талантів і схильностей дітей.

Приклади пропозицій

Dima, 23

Необхідно розробити механізм виявлення талантів дітей до певних навичок, як у дит. садках, так і в школах. Розробити механізм профорієнтації

78% 7% 15%

Владислава

Необхідно відкривати більше центрів із профорієнтації.

66% 7% 27%

Світлана, 27

Необхідно проводити профорієнтацію не в 9/11 класах, а починаючи з 5-го допомагати розпізнати та розвивати в собі певні нахили/здібності.

86% 7%

Софія, 16

Необхідно ввести якісні заняття з профорієнтації в середній та старшій школах.

82% 5%

Софія, 21

Необхідно аби університети надавали більш профільні знання та допомогали з працевлаштуванням чи знаходженням практики після них

88% 4%

Юлія, 25

Необхідно додати у освітню програму шкіл урок із профорієнтації один раз на тиждень, де діти зможуть спробувати себе в різних професіях.

90% 4%

Необхідно ввести якісні заняття з профорієнтації в середній і старшій школах.

Софія, 16 років

05 Культура й ідентичність

Популярна ідея

Розвиток української культури на протидію російському впливу

Суперечлива ідея

Суттєве обмеження російського культурного й мовного впливу

Популярна ідея 01

Розвиток української культури на протидію російському впливу

19 пропозицій **76%** голосів «за» в середньому

Учасники вважають, що необхідно вжити заходів для протидії російському впливу в Україні, наприклад заборонити Московський патріархат, розірвати торговельні зв'язки з Росією, проводити перевірки ціннісної орієнтації працівників шкіл і вищих навчальних закладів для обмеження проросійських тенденцій, боротися з російською пропагандою та пропагувати правильне використання українських назв в іноземних ЗМІ.

Є також пропозиції щодо сприяння культурному й національному розвитку для ствердження української ідентичності: інвестувати в розвиток культури й мистецтва, підтримувати громадські організації культурного й наукового спрямування, популяризувати мову й історію України, підкреслювати їхню важливість в освіті та суспільстві, а також підтримувати використання державної мови на роботі та в суспільстві.

Приклади пропозицій

Sunmi, 22

Необхідно сприяти більшій українізації в плані вивчення української мови, розірвати всі зв'язки з минулим СРСР, що пов'язує нас з росією.

77% 10% 13%

Yeva

Необхідно краще висвитлювати історію України, мовний контекст тощо за кордоном, щоб протидіяти розповсюдженим помилкам/стереотипам.

75% 5% 20%

Віталій, 25

Необхідно провести перевірки працівників шкіл та ВНЗ на наявність відкритих шанувальників окупанта

75% 11% 14%

Крістіна, 20

Необхідно стимулювати діяльність громадських організацій, мета яких - розвиток культури і науки в Україні та пропагування цього розвитку

77% 6% 17%

Ольга, 25

Необхідно вкласти сили у розвиток якісних культури та мистецтва країни, адже вони великою мірою формують мислення та світосприйняття молоді.

76% 6% 18%

Софія, 16

Необхідно ініціювати перевірку закладів освіти на наявність комуністично- чи проросійсько- налаштованих викладачів(ок).

80% 8% 12%

Суперечлива ідея 01

Суттєве обмеження російського культурного й мовного впливу

5 пропозицій **42%** «за» та **35%** «проти» в середньому

Що таке суперечлива ідея?
Пропозиція вважається суперечливою, якщо вона отримує стільки ж голосів «за», скільки й «проти», і стільки ж позначок «обране», скільки й «категорично проти». Найбільш суперечливі пропозиції за результатами консультацій потім об'єднують у групи для визначення суперечливих ідей.

Учасників розділило питання обмеження російського впливу в Україні, особливо коли йдеться про впровадження суворих покарань та обмежень. Ця суперечлива ідея полягає в обмеженні використання російської мови в Україні з накладанням штрафів за її використання та обмеженням доступу до російськомовних ЗМІ. Ця ідея також містить заклик заборонити подорожі до Росії, навіть для відвідування родичів, і запровадити наслідки аж до позбавлення громадянства за порушення мовних обмежень.

Приклади пропозицій

Анастасія, 24

Необхідно заборонити українцям їхати до Росії, навіть якщо до родичів.

46% 27% 27%

Ксенія, 18

Необхідно заборонити доступ до прослуховування російських/білоруських пісень на музичних платформах.

43% 35% 22%

Максим, 21

Необхідно ввести штрафи за спілкування російською мовою на території України навіть для військових і, можливо, позбавлення громадянства.

22% 58% 20%

Юлія, 15

Необхідно припинити слухати російськомовні пісні українцям.

51% 26% 23%

Ярослав, 14

Необхідно сильніше обмежити використання російської мови та ввести штрафи за недотримання цих правил, оскільки мова є тим, що нас об'єднує.

48% 31% 21%

06
Інституції та демократія

Популярні ідеї

Реформування демократичних інституцій

Прискорення вступу до ЄС

Суперечливі ідеї

Обмеження права голосу

Легалізація одностатевих шлюбів

Популярна ідея 01

Реформування демократичних інституцій

8 пропозицій **70%** голосів «за» в середньому

Учасники погоджуються зменшити кількість депутатів Верховної Ради, знизити їхню заробітну плату та зробити їх підзвітними громаді.

Крім того, вони пропонують змінити процедури для добору людей на керівні посади в державних органах.

Приклади пропозицій

Ihor

Необхідно мати можливість відкликати депутата - громада дала право, має право і відкликати.

74% 5% 21%

Ihor

Необхідно скоротити кількість депутатів до 300 чол., а зарплату зробити: мінімалка х5

61% 12% 27%

Yarik, 21

Необхідно змінити процедури підбору осіб на керівні посади в державних органах.

70% 7% 23%

Анастасія, 30

Необхідно звільнити депутатів, які думають тільки про себе, а не про людей!

81% 8%

Анжела, 27

Необхідно, насамперед, зменшити кількість депутатів Верховної Ради.

64% 11% 25%

Богдана, 25

Необхідно знизити заробітну плату депутатам Верховної Ради, тому що вона є невиправдано високою.

72% 13% 15%

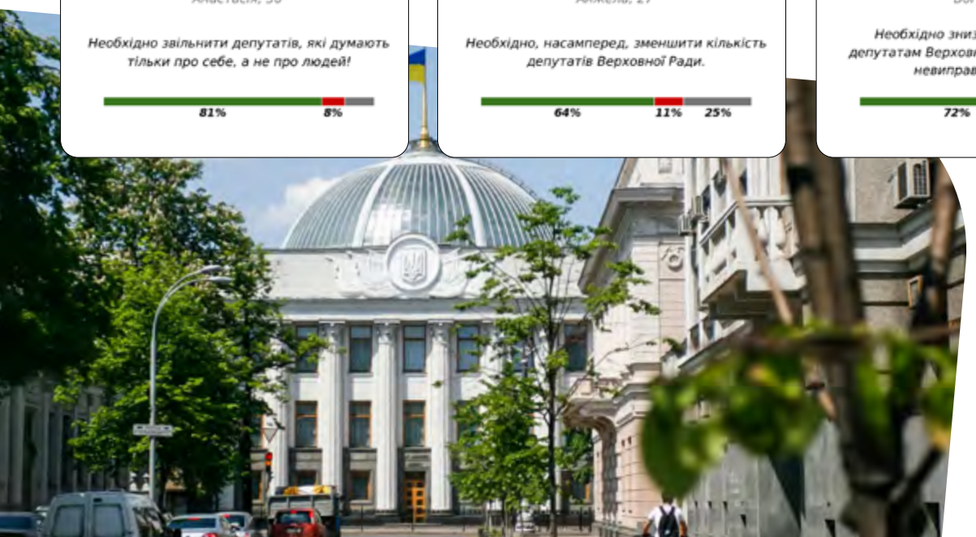

Популярна ідея 02

Прискорення вступу до ЄС

5 пропозицій **71%** голосів «за» в середньому

У цих популярних пропозиціях ідеться про нагальну потребу розпочати перемовини щодо вступу України до Європейського Союзу та підкреслюється необхідність докласти всіх зусиль до якомога скорішого приєднання до ЄС.

Приклади пропозицій

Andrij, 22

Необхідно робити все можливе, щоб якнайшвидше вступити в ЄС!

70% 13% 17%

Микита, 21

Необхідно пришвидшити виконання вимог Єврокомісії. Це пришвидшить вступ в ЄС

67% 13% 20%

Олександр, 16

Необхідно вже почати перемовини про вступ України до Європейського Союзу.

77% 8% 15%

Суперечлива ідея 01

Запровадження умов для надання права голосу

5 пропозицій **41%** «за» та 36% «проти» в середньому

Право голосу є одним із найбільш суперечливих питань за результатами консультацій. Пропонується надавати право голосу лише тим, хто відповідає певним критеріям, до яких можуть належати сплата податків, інтелектуальні якості, знання історії України та української мови, складання тесту з історії України.

Приклади пропозицій

George, 19

Необхідно ввести майнові й інтелектуальні цензи (знання політології, історії, економіки тощо). Аби голосували лише найкомпетентніші люди.

46% 28% 26%

Александр, 28

Необхідно дати можливість голосувати лише тим, хто платить певну суму податків. Фільтр для занадто інфантильних/уже не спроможних думати

31% 45% 24%

Владислав, 25

Необхідно скасувати загальне виборче право. Голосувати мають лише люди з певним рівнем інтелекту та знань, або які зробили щось для країни.

31% 46% 23%

Віталій, 25

Необхідно проводити коротке опитування з історії України перед виборами та позбавляти права голосу тих, хто його не пройшов

56% 27% 17%

Галина

Необхідно, щоб громадяни, що знають історію, мову України мали право голосувати, хто не пройшов тест - мав лише паспорт без участі у виборах

43% 32% 25%

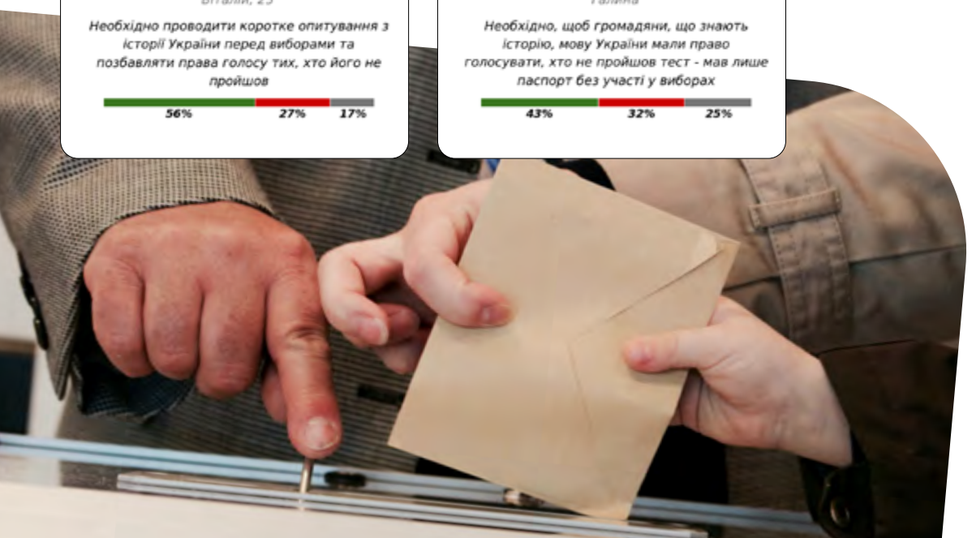

Суперечлива ідея 02

Легалізація одностатевих шлюбів

4 пропозиції **53%** «за» та **29%** «проти» в середньому

Одностатеві шлюби є одним із суперечливих питань у цих консультаціях. Учасники не дійшли згоди щодо їхнього офіційного статусу.

Приклади пропозицій

Unico, 22

Необхідно легалізувати одностатеві шлюби

51% 29% 20%

Альонка, 22

Необхідно легалізувати одностатеві шлюби.

54% 27% 19%

Олексій, 13

Необхідно легалізувати одностатеві шлюби. І зробити все, щоб громадяни зрозуміли, що ЛГБТКІА+ - норма.

53% 31% 16%

07 Правосуддя і безпека

Популярні ідеї

Посилення боротьби з корупцією

Зміцнення оборони

Суперечливі ідеї

Спрощення процедур для отримання права на володіння зброєю

Запровадження смертної кари

Популярна ідея 01

Посилення боротьби з корупцією

21 пропозиція **76%** голосів «за» в середньому

Пропозиції спрямовані на вдосконалення боротьби з корупцією в Україні та містять такі заклики: підвищувати обізнаність людей щодо корупції і заохочувати громадян заявляти про порушення; зміцнювати антикорупційні органи на зразок НАБУ; застосовувати суворіші покарання за корупційні дії; збільшити штрафи та строки покарання за серйозні та часті порушення антикорупційного законодавства.

Приклади пропозицій

Alisa, 23

Необхідно поновити повноваження НАЗК та НАБУ у повній мірі, криміналізувати неправдиве декларування та посилити антикорупційне законодавство

62% 4% 34%

Bogdan, 24

Необхідно боротися з корупцією шляхом збільшення штрафів і термінів покарання, а також збільшувати штрафи за значні та часті порушення.

73% 10% 17%

Kateryna, 25

Необхідно провести антикорупційні заходи у вищих навчальних закладах

79% 5% 16%

Oleksandra, 27

Необхідно вчити громадян жалітися на корупцію та крадіїв, а не мовчати про це.

82% 6%

Альона, 23

Необхідно почати справжню боротьбу з корупцією, якщо влада перестане красти, то країна зможе піднятися на європейський рівень.

91% 3%

Микита, 21

Необхідно повноцінно запустити систему антикорупційних органів. Голови НАБУ досі нема. Це значно тормозить боротьбу з корупцією

80% 5% 15%

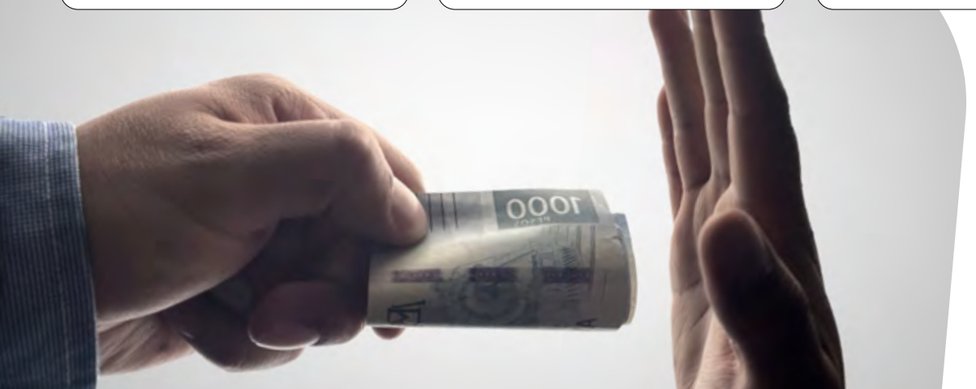

Популярна ідея 02

Зміцнення оборони

3 пропозиції **78%** голосів «за» в середньому

Учасники вважають, що Україні слід зробити пріоритетним завданням організацію власного виробництва зброї та зосередитися на зміцненні своїх військових і оборонних спроможностей. Це також охоплює зміцнення ЗСУ для запобігання майбутнім нападам із боку Росії та розвиток військових гуртків у школах для навчання громадян самообороні та захисту країни.

Приклади пропозицій

Kard., 16

Необхідно організовувати мілітаристичні гуртки в школах, щоб кожен українець змалку міг захистити себе, свою родину та країну.

60% 18% 22%

Sunmi, 22

Необхідно налагодити виробництво власної зброї і працювати над укріпленням власної армії та оборонної сфери.

87% 4%

Олександр

Необхідно посилити наші Збройні Сили України після перемоги, щоб запобігти повторному нападу з боку рф.

87% 4%

Суперечлива ідея 01

Спрощення процедур для отримання права на володіння зброєю

4 пропозиції **36%** «за» та **38%** «проти» в середньому

Дискутується думка про те, що слід спростити правила придбання вогнепальної зброї та володіння нею і легалізувати вогнепальну зброю, зокрема легку зброю для громадян і приватних компаній.

Приклади пропозицій

George, 19

Необхідно легалізувати громадянську зброю.

39% **35%** **26%**

Michael, 27

Необхідно відмінити ліцензування підприємств, що виготовляють зброю, так будь-хто зможе відкрити власне українське оборонне підприємство.

25% **42%** **33%**

Остап, 28

Необхідно легалізація легкої зброї громадянам та її виробництва приватними компаніями.

38% **38%** **24%**

Яків

Необхідно спростити купівлю й володіння вогнепальною зброєю. (Зараз і так дозволені карабіни й рушниці, понад 1млн. українців мають зброю)

42% **36%** **22%**

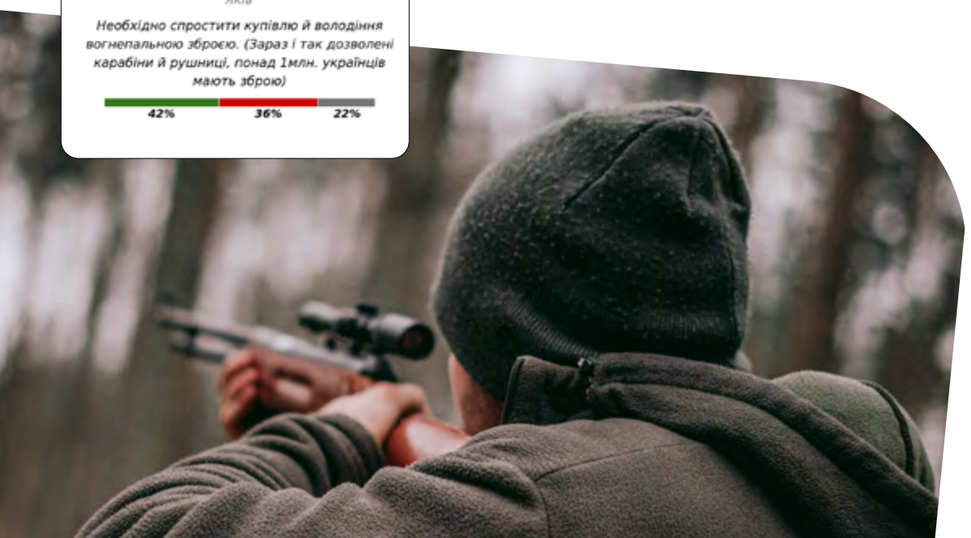

Суперечлива ідея 02

Запровадження смертної кари

3 пропозиції **41%** «за» та **34%** «проти» в середньому

Смертна кара також є суперечливим питанням. У пропозиціях обговорюється запровадження смертної кари для осіб, засуджених за особливо жорстокі злочини, зґвалтування або державну зраду.

Приклади пропозицій

Р, 24

Необхідно ввести смертну кару для тих, кого засудженно за особливо жорстокі вбивства та зґвалтування, а також для зрадників Батьківщини.

49% **32%** **19%**

Дмитро

Необхідно ввести смертну кару або ж пожиттєву каторгу, чи інші роботи на благо України за зраду у будь-якому вигляді.

35% **45%** **20%**

Сергей, 25

Необхідно дотримуватися закону, а тих, хто не хоче - карати. Смертна кара приведе до покарання невинних, якщо до цього не виправити систему.

38% **27%** **35%**

Молоді українці, що живуть за кордоном: актуальні ідеї та пропозиції

Частка голосів за країнами

Як видно із цієї діаграми, переважна більшість учасників і голосів, відданих у цих консультаціях, були з України (графік 1 «Частка голосів за країнами»).

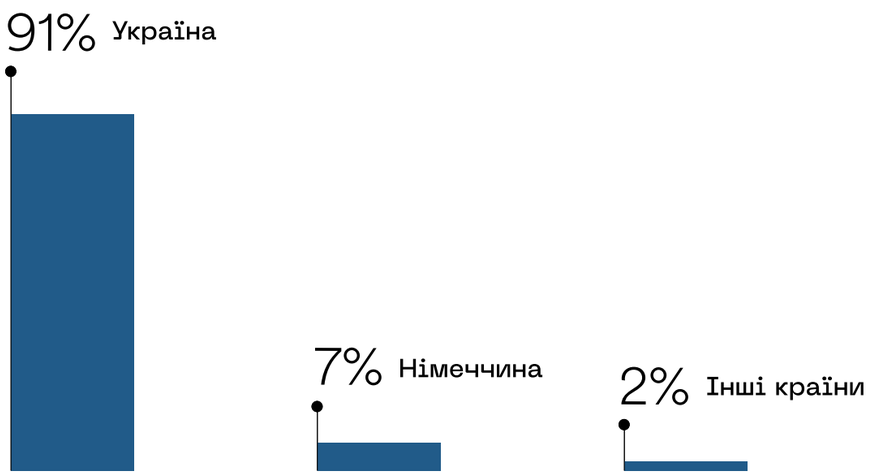

Ситуація

За допомогою додаткового запитання, поставленого учасникам, ми зуміли зібрати більше інформації про їхню ситуацію. Відповіді свідчать про те, що, незалежно від поточного місця перебування, переважна більшість учасників бачать своє майбутнє в Україні (графік 2 «Ситуація»).

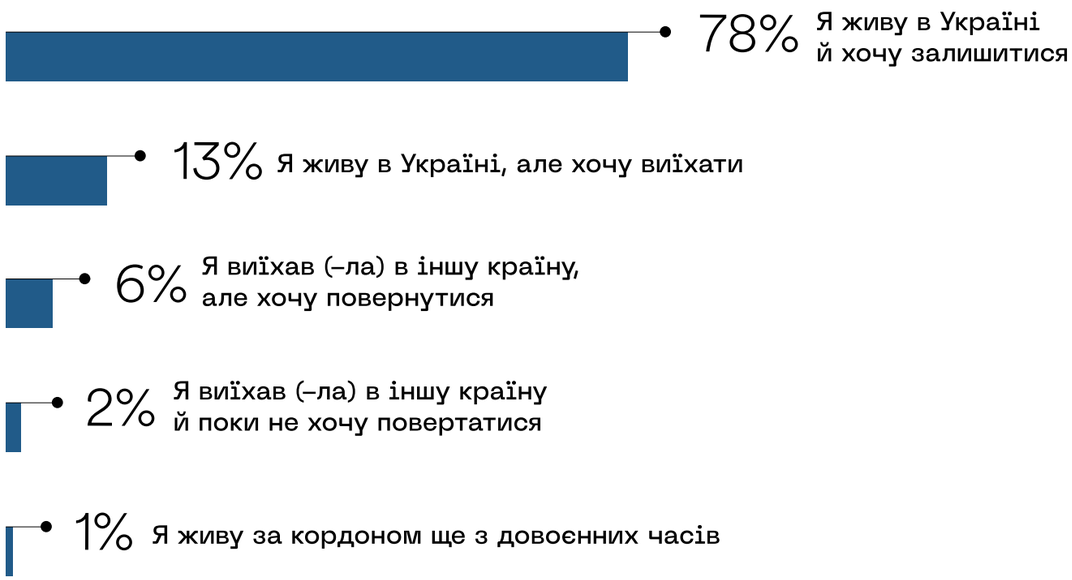

Кількість пропозицій за країнами

Хоча більшість учасників живуть в Україні, ми отримали 113 пропозицій від учасників, які живуть за кордоном (Німеччина — 77, Швейцарія — 19, Польща — 9, Іспанія — 5, Велика Британія — 2, Греція — 1), що дозволило нам виявити деякі цікаві елементи (графік 3 «Кількість пропозицій за країнами»).

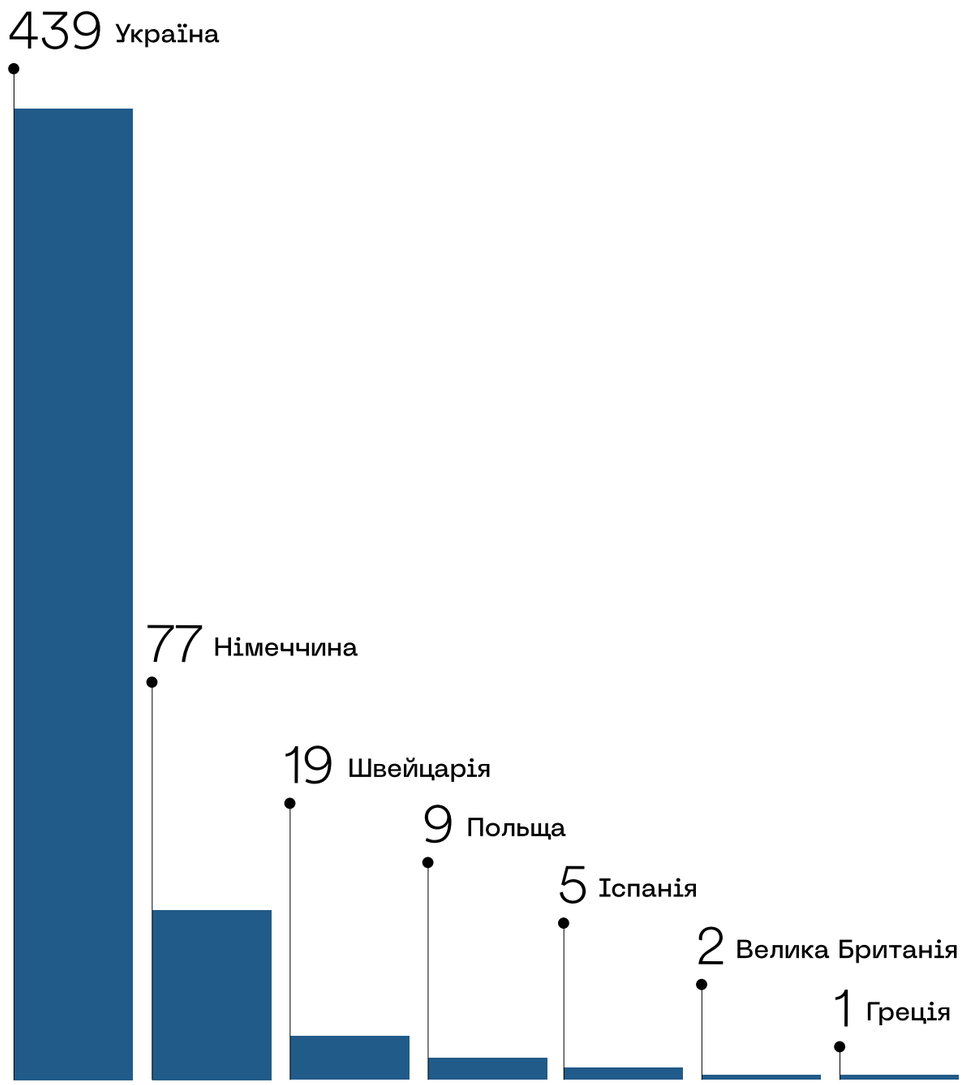

Наведені нижче пропозиції розкривають погляди тих, хто виїхав, на внутрішні питання або є прикладами проблем, які стосуються саме українців за кордоном.

Наприклад, українців, які живуть за кордоном, може більше хвилювати просування української культури, а також імідж України у світі, на формування якого впливає Росія.

> *«Необхідно, щоб іноземні ЗМІ та державні органи використовували правильні назви українських населених пунктів, а не транслітерацію з російської».*

> *«Необхідно краще висвітлювати історію України, мовний контекст тощо за кордоном, щоб протидіяти розповсюдженим помилкам/стереотипам».*

> *«Необхідно вкласти сили в розвиток якісних культури та мистецтва країни, адже вони великою мірою формують мислення та світосприйняття молоді».*

Вони також більш схильні порівнювати соціально-політичну систему України із системою інших країн, прагнучи зробити її більш «європейською».

> *«Необхідно, аби влада й суспільство більше підтримували пенсіонерів, збільшили пенсії, заохочували їх до "активної старості", як у Європі».*

Молоді українці, які живуть за кордоном, також активніше висловлюються щодо позиції європейських країн і підтримки, яку вони мають надавати українським студентам, яким важко через війну та які живуть за кордоном чи в Україні.

> *«Європейські університети/держави повинні надавати фінансову підтримку українським студентам, які опинились у важкій ситуації через війну».*

Катерина–Софія

25 років, студентка

Пропозиція: *«Необхідно ввести у всі освітні процеси історію України як один з основних предметів».*

Я народилася в місті Кіровоград, зараз — Кропивницький. Переїхала на навчання до Одеси та останні 5 років жила там. 22 лютого 2022 року я поїхала на декілька днів до Німеччини та залишилася тут через повномасштабну війну. Я навчаюся зараз в Одеській національній музичній академії на кафедрі спеціального фортепіано.

Навчаючись у консерваторії, зараз я тісно пов'язана з історією українського композиторського та виконавського мистецтва. Я дуже рада, що зараз угору пішло проукраїнське навчання. Ми майже перестали говорити про композиторів країни-агресора, хоча до війни багато російських композиторів ставилися вище, аніж наша українська музична культура.

Я вважаю, що вчити історію та минуле нашої країни для кожного свідомого громадянина України має бути важливо, особливо зараз, коли нас розкидало по різних країнах і континентах. Ми повинні нести нашу культуру у світ, розповідати про нашу історію, щоб в іноземців не виникало питань на кшталт «А Україна — це частина Росії?». Цитуючи слова Олександра Довженка, видатного українського кінорежисера та письменника: «Народ, який не знає своєї історії, — сліпий народ». Я абсолютно згодна з його словами. Історію треба вивчати та знати, щоб могти ідентифікувати себе як окрему націю.

У наш час як ніколи важливо, щоб діти, учні, студенти та дорослі знали, хто вони є і через що довелося пройти їхнім українським пращурам заради них. Знання історії своєї країни також допомагає дивитися на помилки свого народу.

Особисто мені дуже соромно, що я не розмовляла українською мовою довгий час. Коли я переїхала в Одесу, під впливом більшості я почала розмовляти російською. Також мені соромно за те, що раніше я не проявляла такої цікавості до українських композиторів і творчості, як зараз. Тому що завжди було, що грати, часто твори російських композиторів...

Нам треба розплющувати очі та дивитися вперед, але не забуваючи того, що з нами робить Росія зараз і що робила 100 та 200 років тому.

Я сподіваюся, що наш уряд і далі запобігатиме корупції, бо це найперше, що допоможе нам вийти з періоду, коли ми були «друзями» із країною-агресором, і більше такого не допускати. Я сподіваюся, що українці продовжать ставати свідомішими та будуть глибше розуміти свою національну належність. Я хочу, щоб слова «я українець» ніколи не були чимось, чого треба соромитись, і щоб наш український прапор завжди гордо несли серед іноземних держав.

Щодо моєї пропозиції, я сподіваюся, що міністерства культури, освіти й науки України докладуть багато зусиль до того, щоб молодь мала змогу вивчати те, що їм дійсно цікаво, щоб матеріал був різноманітним і правдивим, без участі будь-якої пропаганди, що спостерігалося в старих підручниках, які були складені під російським впливом. Тому сподіваюся тільки на краще та на свідомість усіх наших громадян.

Владислава

16 років, школярка

Пропозиція: *«Необхідно надавати малим дітям і підліткам якісну безкоштовну психологічну допомогу».*

Узагалі я з Києва, але зараз живу в Німеччині, у Берліні.

Я вважаю, що психологічна допомога має бути розвинена на державному рівні, тому що психічний стан дитини впливає на її поведінку в дорослому віці. Дивлячись на себе та на своє оточення, я бачу, що абсолютно в кожного є якісь певні розлади, які заважають нормально жити, соціалізуватися та сприймати самого себе. Однак старші покоління часто не бачать сенсу в терапевтах, або просто буває так, що в деяких дорослих нема фінансових ресурсів на психологічне лікування своєї дитини.

Буде неправильно говорити, що в Україні не підтримується психологічна допомога та що безкоштовної психологічної допомоги немає зовсім. Є колцентри, куди підлітки можуть зателефонувати, але зазвичай час сеансу короткий — це зорієнтовано більше на дружній формат розмови, надання якихось порад, але не на лікування. Щодо шкільних психологів буду розповідати зі свого досвіду, адже ходила до них два рази. Вони були недостатньо компетентними, а зустрічі не були анонімними, що я не вважаю належною терапією.

На мою думку, здорова психіка є фундаментом будування здорового суспільства й майбутнього нації. Як підтвердження, можна звірити списки країн із найкращим рівнем життя та списки країн, які піклуються про психічне здоров'я громадян, — ми знайдемо багато відповідностей. України, на жаль, нема поки що ні в одному із цих списків.

Проте загалом у мене досить позитивні сподівання щодо майбутнього нашої країни, тому що я знаю багато амбітних молодих людей, які переповнені ідеями та бажаннями поліпшити життя в нашій країні, зробити його безпечним і комфортним. Проблема в тому, що нам потрібна підтримка й небайдужість дорослих. Мені б також хотілося, щоби підліткам давали більше можливостей реалізовуватися, щоб організовували якісь проєкти, де можна було займатися, наприклад, волонтерством і допомагати поліпшувати країну вже зараз.

Додатки

Методологія

Наш Кодекс модерації:
about.make.org/moderation

Збір даних

Платформа Make.org збирає дані двох типів: пропозиції громадян завдовжки 140 символів і голоси за ці пропозиції. Пропозиції громадян є відповідями на одне відкрите запитання, наприклад: «Молоді українці, що можна зробити, щоб допомогти вам будувати майбутнє?».

Учасники переходять на платформу через інтерфейс, який називається «послідовністю», оптимізований для заохочення користувачів до участі. Послідовність — це серія з 12 пропозицій, щодо яких учасникам пропонується проголосувати «за», «проти» чи «утримуюся». Після першого такого голосування учасників попросять уточнити свій голос, поставивши для пропозиції позначку «реалістична», «банальна», «обрана» або «категорично проти». Залишати такий коментар необов'язково. У середньому 60% учасників додають коментар.

Посередині послідовності учасників запрошують надіслати власну пропозицію. Ця дія також є необов'язковою. У середньому пропозицію подають від 5% до 10% учасників залежно від публічної консультації. Деякі учасники подають декілька пропозицій.

Перед публікацією надіслані пропозиції мають бути підтверджені модераторами Make.org згідно із законом і нашими правилами модерації. Пропозиції не переписують, але можуть виправити орфографічні помилки.

Алгоритм показу

Центральним елементом нашої платформи є алгоритм, який обирає пропозиції для подання на голосування кожному учаснику в «послідовності» (див. розділ «Збір даних»). Завдання цього алгоритму полягає в тому, щоб забезпечити всім пропозиціям рівні шанси на показ, одночасно концентруючи голоси щодо найцікавіших пропозицій для аналізу: які пропозиції є найбільш консенсусними, а які — найбільш суперечливими. Такі цікаві пропозиції називаються визначними.

Зокрема, алгоритм гарантує нейтралізацію спроб тролінгу, оскільки пропозиції, що подаються на голосування, вибирає алгоритм, а не користувачі.

Вихідний код цього алгоритму є загальнодоступним і може бути перевірений.

Аналіз визначних пропозицій

Щоби проаналізувати популярні та суперечливі ідеї, отримані під час публічної консультації на Make.org, ми концентруємося на так званих «визначних пропозиціях» — найбільш консенсусних і найбільш суперечливих.

Ми переходимо до аналізу всіх цих пропозицій, об'єднавши в групи ті, які містять однакові ідеї. Групування за «ідеями» відбувається залежно від основного значення пропозицій громадян, причому слова учасників не піддають надмірній інтерпретації.

Ідеї часто складаються з кількох десятків пропозицій, кожна з яких набрала понад сотню голосів. Це дозволяє нам отримати надійніші результати, зменшивши похибку.

Демографічні дані

Участь за гендерною належністю

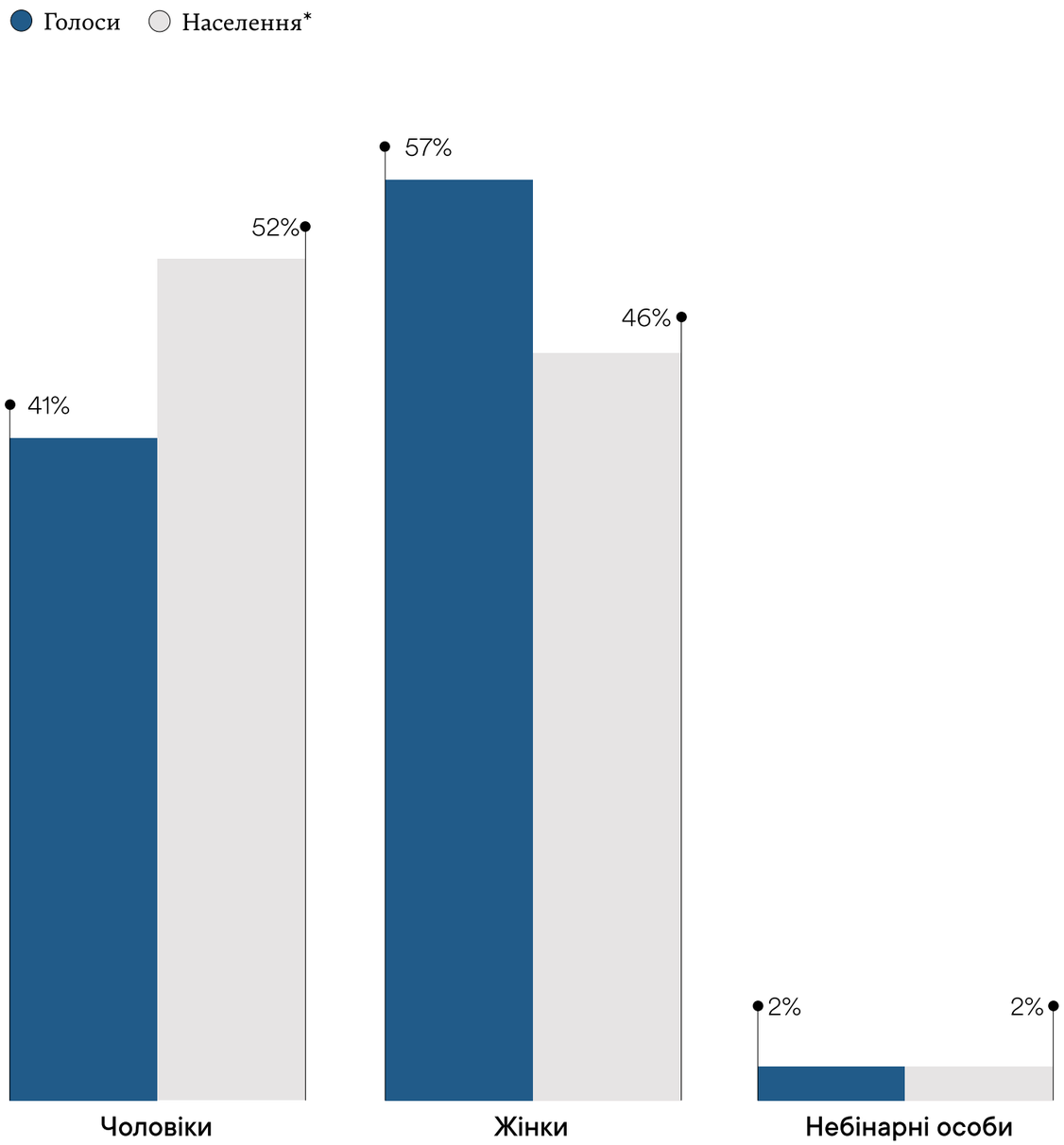

Участь за віком

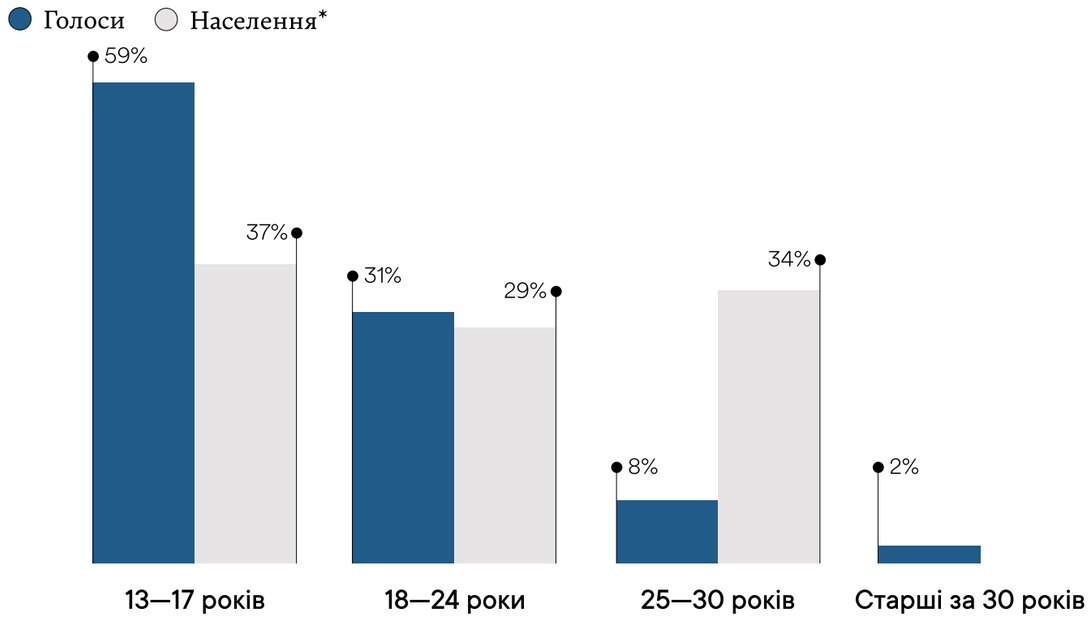

Участь за місцем проживання

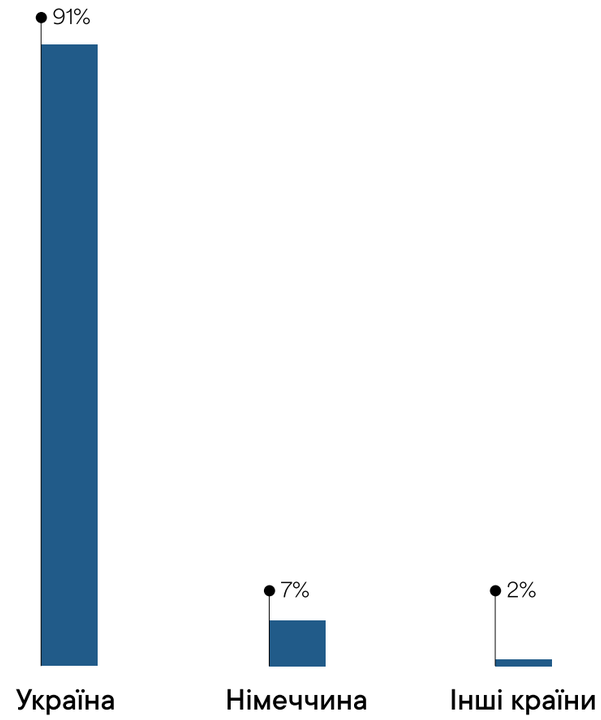

* ООН, Департамент з економічних і соціальних питань, відділ народонаселення. World Population Prospects (Світові демографічні перспективи): редакція 2022 р.

Про нас і контакти

Про Make.org

Make.org є нейтральною та незалежною організацією, чия місія полягає в залученні громадян і мобілізації всього громадянського суспільства заради його позитивної трансформації. Для цього організація Make.org розробила унікальний метод масових публічних консультацій, здатний охопити кілька мільйонів людей. Наш підхід полягає у визначенні ідей, які мають найбільш широку підтримку, із подальшим формулюванням колективних дій, легітимізованих підтримкою найбільшої кількості людей. Як зазначено в Кодексі етики, Make.org є демократичною, громадянською європейською платформою, нейтральною, незалежною, прозорою, що поважає персональні дані. Make.org має представництва в Берліні, Брюсселі та Парижі. Докладніше: make.org

Про організацію Schüler Helfen Leben

Schüler Helfen Leben є найбільшою молодіжною благодійною організацією в Німеччині. Вона просуває та реалізовує в Південно-Східній Європі, Йорданії та Німеччині молодіжні й освітні проєкти, спрямовані на залучення молоді, політичну освіту та боротьбу з дискримінацією. У 2022 році додалися проєкти для молодих людей, які постраждали від поточної війни проти України. Раз на рік організація Schüler Helfen Leben проводить по всій Німеччині «Соціальний день», коли 60 000 учнів на один день міняють свої парти на робоче місце, а заробітну плату жертвують своїм одноліткам. Це дозволяє зібрати приблизно 1 мільйон євро щороку.

Контакти для ЗМІ

Сара Делає (Sarah Delahaye)
Керівна директорка
Make.org Німеччина
contact-de@make.org

Міхаель Гілберт (Michael Hilbert)
Міжнародні проєкти та партнерства
Організація Schüler Helfen Leben
michael.hilbert@schueler-helfen-leben.de
+49 30 2250271-84

ukraine-future.make.org
SCHÜLER HELFEN LEBEN
MAKE. ORG
HY MO